

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/2548,Pokaz-filmu-Akcja-pod-Arsenalem-w-ramach-Edukacyjnego-Przegladu-Filmowego-Kino-w-PRL-u-Filmowego-Kino-w.html>
27.03.2026, 06:50

Pokaz filmu „Akcja pod Arsenalem” w ramach Edukacyjnego Przeglądu Filmowego „Kino w PRL – PRL w kinie” – Warszawa, 21 października 2008 r.

21.10.2008

21 października 2008 r. w warszawskiej „Kinotece” w ramach organizowanego przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Warszawie VIII edycji Przeglądu Filmowego „Kino w PRL – PRL w kinie” odbył się pokaz filmu „Akcja pod Arsenalem” w reżyserii Jana Łomnickiego.

Projekcję poprzedziło wystąpienie dyrektora warszawskiego oddziału IPN – prof. dr. hab. Jerzego Eislera, który przybliżając realia historyczne okupacji niemieckiej w Warszawie podkreślił, że jest to jeden z najważniejszych filmów ukazujących życie codzienne w tamtym czasie. Reżyser był dokumentalistą, więc wszystko w jego filmie jest rzeczywiste. Film opowiada o młodych chłopcach, harcerzach Szarych Szeregów, dla których przestrzeganie zasady: „harcerz nie pali tytoniu, nie pije alkoholu” było sprawą honoru. „Dzisiaj to wywołuje uśmiech, ale warto się zastanowić, czy nie powinno wywoływać zazdrości” zwrócił się do dominującej na sali młodzieży prof. Eisler. Wykładowca mówił również o bardzo ważnym przesłaniu filmu, jakim jest nieuchronność śmierci i możliwości – jeśli taka w ogóle istnieje – jej wyboru. Oprócz „Akcji pod Arsenalem” zaprezentowany został także dziesięciominutowy film Ludwika Perskiego „Warszawa 1945-1947”.

26 marca 1943 r. w Warszawie w rejonie Arsenału, na ulicach Długiej i Bielskiej, harcerze z grupy szturmowej „Szarych Szeregów” w brawurowym ataku odbili przewożonego z budynku gestapo na Pawiak Jana Bytnara „Rudego”, a wraz z nim 25 innych więźniów. Skatowany w czasie śledztwa przez Niemców „Rudy” kilka dni później zmarł na rękach swoich przyjaciół. Wydarzenie to, znane z książek „Kamienie na szaniec” Aleksandra Kamińskiego i „Akcja pod Arsenalem” Stanisława Broniewskiego, jest tematem filmu. „Ten film jest dokumentem postaw” – powiedział wspomniany Stanisław Broniewski „Orsza”, naczelnik konspiracyjnych „Szarych Szeregów” i dowódca akcji, jeden z konsultantów filmu. Autorem scenariusza jest Jerzy Stefan Stawiński, uczestnik Powstania Warszawskiego, współtwórca tzw. szkoły polskiej („Kanał”, „Eroica”, „Zezowate szczęście”).

Fabulę filmu umownie można podzielić na dwie części. W pierwszej naszkicowano życie w okupowanej stolicy i sylwetki bohaterów akcji. Swoją uwagę reżyser skoncentrował głównie na trzech postaciach – „Zośce”, „Rudym” i „Alku”, na ich charakterach, marzeniach, uczuciach. Od momentu aresztowania „Rudego” zaczyna się paradokumentalna część filmu, w której reżyser z wielką pedanterią przedstawił przygotowania i przebieg akcji. Zadbano także o wierne odtworzenie wyglądu warszawskich ulic w czasie okupacji. Występują: C. Morawski, M. Konarowski, J. Englert, Z. Zapasiewicz, T. Łomnicki, A. Ferency.

Przegląd adresowany jest przede wszystkim do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych i stanowi

interesujące – jak sądzimy – uzupełnienie realizowanych we współczesnej szkole celów edukacji humanistycznej. Układając program obecnej edycji, staraliśmy się kierować możliwością wykorzystania proponowanych filmów przez uczniów wybierających tematy związane z kulturą i historią najnowszą do ustnej prezentacji maturalnej z języka polskiego. Mamy nadzieję, że spotka się on również z zainteresowaniem nauczycieli historii, języka polskiego i wiedzy o społeczeństwie oraz studentów kierunków humanistycznych.

Wierzymy, że przegląd nie tylko pozwoli Państwu poznać znaczące polskie filmy, które są świadectwem peerelowskiej rzeczywistości, ale także ułatwi zrozumienie najnowszej historii Polski. Ich dobór nie jest przypadkowy – oprócz arcydzieł polskiego kina znalazły się tu także obrazy czasami już dzisiaj zapomniane, niemniej warte obejrzenia. Oprócz produkcji fabularnych pokażemy także dokumenty Polskiej Kroniki Filmowej.

Tradycyjnie przed każdym spotkaniem odbędą się prelekcje, które w tym roku wygłosi prof. Jerzy Eisler (IPN, Instytut Historii PAN). Będziemy starali się także zapraszać twórców przedstawianych filmów.

Udział w przeglądzie będzie potwierdzony pisemnym zaświadczeniem, do którego dołączymy zestaw „Biuletynu IPN”.

Proponujemy Państwu 6 spotkań odbywających się w „Kinotece” w Pałacu Kultury i Nauki, raz w miesiącu, we wtorki od godz. 11.30 do 14.00

WSZYSTKIE POKAZY SĄ BEZPŁATNE!

Zgłoszenia na wybrane seanse prosimy składać najpóźniej na 2 dni przed projekcją.

Szczegółowe informacje:

Sławomir Stępień (IPN), tel. (0-22) 526-19-19, e-mail: [sławomir.stepien@ipn.gov.pl](mailto:slawomir.stepien@ipn.gov.pl)

Rezerwacja biletów: „Kinoteka”, tel. (0-22) 826-12-99, (0-22) 551-70-70.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

